ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

zo 6. septembra 2011 *

Vo veci C-108/10,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Tribunale di Venezia (Taliansko) zo 4. januára 2010 a doručený Súdnemu dvoru 26. februára 2010, ktorý súvisí s konaním:

Ivana Scattolon

proti

Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda V. Skouris, predsedovia komôr J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot, J.-J. Kasel a D. Šváby, sudcovia G. Arestis, A. Borg Barthet, M. Ilešič (spravodajca), C. Toader a M. Safjan,

* Jazyk konania: taliančina.

generálny advokát: Y. Bot,
tajomník: A. Impellizzeri, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 1. februára 2011,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— I. Scattolon, v zastúpení: N. Zampieri, A. Campesan a V. De Michele, avvocati,

— talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci L. D'Ascia, avvocato dello Stato,

— Európska komisia, v zastúpení: C. Cattabriga a J. Enegren, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 5. apríla 2011,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu smernice Rady 77/187/EHS zo 14. februára 1977 o aproximácii zákonov členských štátov týkajúcich sa zachovania práv zamestnancov pri prevodoch podnikov, závodov alebo častí závodov [*neoficiálny*

preklad] (Ú. v. ES L 61, s. 26), smernice Rady 2001/23/ES z 12. marca 2001 o aproximácii zákonov členských štátov týkajúcich sa zachovania práv zamestnancov pri prevodoch podnikov, závodov alebo častí podnikov alebo závodov (Ú. v. ES L 82, s. 16; Mim. vyd. 05/004, s. 98), ako aj všeobecných právnych zásad.

2 Tento návrh bol predložený v rámci sporu medzi I. Scattolonovou a Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca (ministerstvo vzdelávania, univerzít a výskumu, ďalej len „Ministero"), ktorý sa týka neuznania počtu rokov, ktoré I. Scattolon odpracovala u svojho pôvodného zamestnávateľa (obec Scorzè), pri jej preradení na Ministero.

Právny rámec

Právo Únie

3 Článok 1 ods. 1 smernice 77/187 v pôvodnom znení stanovoval:

„Táto smernica sa vzťahuje na prevody podnikov, závodov alebo častí závodov na iného zamestnávateľa v dôsledku zmluvného prevodu alebo zlúčenia." [*neoficiálny preklad*]

4 V zmysle článku 2 tejto smernice je „prevádzateľom“ každá fyzická alebo právnická osoba, ktorá na základe prevodu v zmysle článku 1 ods. 1 uvedenej smernice prestáva byť zamestnávateľom, a „nadobúdateľom“ je každá fyzická alebo právnická osoba, ktorá sa na základe tohto prevodu stáva zamestnávateľom.

5 Článok 3 ods. 1 a 2 smernice 77/187 stanovoval:

„1. Práva a povinnosti prevádzateľa vyplývajúce z pracovnej zmluvy alebo z pracovného pomeru, ktoré existovali ku dňu prevodu v zmysle článku 1 ods. 1, prechádzajú na základe tohto prevodu na nadobúdateľa.

…

2. Po prevode v zmysle článku 1 ods. 1 nadobúdateľ zachováva pracovné podmienky dohodnuté v kolektívnej zmluve v rovnakom rozsahu, v akom ich bol podľa tejto zmluvy povinný dodržiavať prevádzateľ, až do dňa vypovedania alebo skončenia platnosti kolektívnej zmluvy alebo nadobudnutia platnosti alebo začatia uplatňovania inej kolektívnej zmluvy.

Členské štáty môžu obmedziť obdobie zachovania pracovných podmienok, za predpokladu, že toto obdobie nebude kratšie ako jeden rok.“ [*neoficiálny preklad*]

6 Článok 4 smernice 77/187 uvádzal:

„1. Prevod podniku, závodu alebo časti závodu sám osebe nie je dôvodom na prepúšťanie zo strany prevádzateľa alebo nadobúdateľa. Toto ustanovenie však nebráni

prepúšťaniu, ku ktorému môže dôjsť z hospodárskych, technických alebo organizačných dôvodov zahŕňajúcich zmeny týkajúce sa pracovníkov.

…

2. Ak dôjde k ukončeniu pracovnej zmluvy alebo pracovného pomeru na základe podstatnej zmeny pracovných podmienok v neprospech zamestnanca v dôsledku prevodu v zmysle článku 1 ods. 1, platí domnienka, že pracovnú zmluvu alebo pracovný pomer ukončil zamestnávateľ.“ [*neoficiálny preklad*]

7 Po tom, ako nadobudla platnosť smernica Rady 98/50/ES z 29. júna 1998, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 77/187 (Ú. v ES L 201, s. 88) a ktorá členským štátom stanovila lehotu na prebratie končiacu sa 17. júla 2001, znel článok 1 ods. 1 smernice 77/187 takto:

„a) Táto smernica sa vzťahuje na každý prevod podnikov, závodov alebo časti podniku alebo závodu na iného zamestnávateľa v dôsledku zmluvného prevodu alebo zlúčenia.

b) Podľa písmena a) a nasledujúcich ustanovení tohto článku prevod v zmysle tejto smernice znamená prevod hospodárskeho subjektu, ktorý si ponecháva svoju identitu v zmysle organizovaného zoskupenia zdrojov, s cieľom vykonávať hospodársku činnosť bez ohľadu na to, či je táto činnosť hlavná alebo doplnková.

c) Táto smernica platí pre verejné a súkromné podniky zaoberajúce sa hospodárskou činnosťou bez ohľadu na to, či fungujú so ziskom alebo bez neho. Administratívna reorganizácia verejných správnych orgánov alebo prevod správnych funkcií medzi verejnými správnymi orgánmi sa v zmysle tejto smernice nepovažujú za prevod.“ [*neoficiálny preklad*]

8 Smernica 77/187, zmenená a doplnená smernicou 98/50, bola z dôvodu kodifikácie zrušená smernicou 2001/23.

9 Znenie článku 1 ods. 1 smernice 2001/23 zodpovedá zneniu článku 1 ods. 1 smernice 77/187, zmenenej a doplnenej smernicou 98/50. Definície pojmov „prevádzateľ" a „nadobúdateľ" uvedené v smernici 2001/23 sú v podstate rovnaké ako definície uvedené v článku 2 smernice 77/187.

10 Pokiaľ ide o článok 3 smernice 2001/23, jeho odseky 1 a 3 v zásade zodpovedajú odsekom 1 a 2 článku 3 smernice 77/187. Článok 4 smernice 2001/23 v podstate zodpovedá článku 4 smernice 77/187.

Vnútroštátna právna úprava

Článok 2112 talianskeho Občianskeho zákonníka

11 V Taliansku bolo prebratie smernice 77/187 a následne aj smernice 2001/23/ES zabezpečené najmä článkom 2112 talianskeho Občianskeho zákonníka, podľa ktorého „v prípade prevodu podniku pracovný pomer pokračuje s nadobúdateľom a zamestnancovi zostávajú zachované všetky práva, ktoré z pracovného pomeru vyplývajú. … Nadobúdateľ musí uplatňovať… kolektívne zmluvy…, ktoré boli v platnosti ku dňu prevodu, a to až do skončenia ich platnosti, pokiaľ neboli nahradené inými kolektívnymi zmluvami, ktoré sa vzťahujú na podnik nadobúdateľa".

Článok 8 zákona č. 124/99 a vyhlášky ministerstva, ktorými sa tento zákon vykonáva

12 Až do roku 1999 vykonávali pomocné služby v talianskych verejných školách, ako je upratovanie, údržba a administratívna pomoc, sčasti administratívni, technickí a pomocní zamestnanci štátu a sčasti územné celky, ako sú obce. Územné celky zabezpečovali tieto služby buď prostredníctvom svojich administratívnych, technických a pomocných zamestnancov (ďalej len „administratívni, technickí a pomocní zamestnanci územných celkov“), alebo na základe verejných zákaziek zadaných súkromným podnikom.

13 Administratívni, technickí a pomocní zamestnanci územných celkov boli odmeňovaní na základe podmienok národnej kolektívnej zmluvy pre oblasť regiónov a územnej samosprávy (Contratto Collettivo Nazionale di Lavoro – Regioni Autonomie Locali, ďalej len „kolektívna zmluva zamestnancov územných celkov“). Naproti tomu administratívni, technickí a pomocní zamestnanci štátu zamestnaní vo verejných školách boli odmeňovaní na základe podmienok národnej kolektívnej zmluvy pre odvetvie školstva (Contratto Collettivo Nazionale di Lavoro della Scuola, ďalej len „kolektívna zmluva pre odvetvie školstva“).

14 Zákon č. 124/99, ktorým sa prijímajú naliehavé opatrenia týkajúce sa školských zamestnancov (legge n. 124 disposizioni urgenti in materia di personale scolastico) z 3. mája 1999 (GURI č. 107 z 10. mája 1999, s. 4, ďalej len „zákon č. 124/99“) stanovil, že k 1. januáru 2000 sa administratívni, technickí a pomocní zamestnanci územných celkov zamestnaní vo verejných školách preraďujú k administratívnym, technickým a pomocným zamestnancom štátu.

15 V tejto súvislosti článok 8 ods. 1 a 2 zákona č. 124/99 stanovuje:

„1. Administratívnych, technických a pomocných zamestnancov štátnych… škôl… zamestnáva štát. Ustanovenia, podľa ktorých týchto zamestnancov zamestnávajú obce a provincie, sa zrušujú.

2. Zamestnanci uvedení v odseku 1, ktorých zamestnávajú územné celky a ktorí ku dňu nadobudnutia účinnosti tohto zákona pracujú v štátnych školských zariadeniach, sa preradia k administratívnym, technickým a pomocným zamestnancom štátu a zaradia sa do príslušných kvalifikačných a odborných stupňov na výkon úloh zodpovedajúcim týmto stupňom. Zamestnanci, ktorých kvalifikačné a odborné zaradenie nemá ekvivalent medzi administratívnymi, technickými a pomocnými zamestnancami štátu, sa môžu do troch mesiacov od nadobudnutia účinnosti tohto zákona rozhodnúť pre svoj pôvodný územný celok. Týmto zamestnancom sa na právne a ekonomické účely priznáva počet rokov, ktoré odpracovali pre pôvodný územný celok, ako aj právo na počiatočné zachovanie miesta výkonu práce, ak je takéto pracovné miesto dostupné."

16 Na vykonanie zákona č. 124/99 bola prijatá vyhláška ministerstva o prevode administratívnych, technických a pomocných zamestnancov územných celkov na štát v zmysle článku 8 zákona č. 124/99 (decreto trasferimento del personale ATA dagli enti locali allo Stato, ai sensi dell'art. 8 della legge 3 maggio 1999, n. 124) z 23. júla 1999 (GURI č. 16 z 21. januára 2000, č. 28, ďalej len „vyhláška ministerstva z 23. júla 1999"). Článok 3 tejto vyhlášky stanovuje:

„…

Vyhláška… stanoví kritériá začlenenia do odvetvia školstva určené na zosúladenie postavenia dotknutých zamestnancov s postavením zamestnancov v tomto odvetví, pokiaľ ide o odmeňovanie, príplatky k platu a uznanie počtu rokov odpracovaných pre územné celky na právne a ekonomické účely a na účely personálneho plánovania po uzatvorení kolektívnej zmluvy, ktorá má byť uzatvorená… medzi [Agenzia per la rappresentanza negoziale delle pubbliche amministrazioni (Agentúra pre zastupovanie

orgánov verejnej správy pri kolektívnom vyjednávaní, ďalej len ‚ARAN')] a odborovými organizáciami…"

17 Článok 9 vyhlášky ministerstva z 23. júla 1999 uvádza:

„Štát je od 24. mája 1999 právnym nástupcom územných celkov ako zmluvných strán zmlúv, ktoré uzavreli a ktorých platnosť neskôr prípadne predĺžili, v rozsahu, v akom zabezpečujú funkcie administratívnych, technických a pomocných zamestnancov pre štátne školy namiesto zamestnávania zamestnancov. … Bez toho, aby bol dotknutý výkon činností tretích osôb zamestnaných… na základe platných zákonných ustanovení, bude štát právnym nástupcom územných celkov v zmluvách, ktoré uzavreli s podnikmi… na výkon funkcií administratívnych, technických a pomocných zamestnancov, ktorých výkon zákon zveruje namiesto štátu územným celkom. …"

18 Zmluva medzi ARAN a odborovými organizáciami uvedená v článku 3 vyhlášky ministerstva z 23. júla 1999 bola podpísaná 20. júla 2000 a schválená vyhláškou ministerstva, ktorou sa schvaľuje zmluva z 20. júla 2000 uzatvorená medzi ARAN a zástupcami odborových organizácií a konfederácií, o kritériách začlenenia bývalých zamestnancov územných celkov preradených do odvetvia školstva (decreto interministeriale – recepimento dell'accordo ARAN – Rappresentanti delle organizzazioni e confederazioni sindacali in data 20 luglio 2000, sui criteri di inquadramento del personale già dipendente degli enti locali e transitato nel comparto scuola) z 5. apríla 2001 (GURI č. 162 zo 14. júla 2001, s. 27, ďalej len „vyhláška ministerstva z 5. apríla 2001").

19 Uvedená zmluva stanovuje:

„Článok 1

— Rozsah pôsobnosti

Táto zmluva sa uplatňuje od 1. januára 2000 na zamestnancov územných celkov preradených do odvetvia školstva na základe článku 8 [zákona č. 124/99] a… vyhlášky ministerstva… z 23. júla 1999…

Článok 2

— Zmluvný režim

1. Od 1. januára 2000 sa [kolektívna zmluva zamestnancov územných celkov] nevzťahuje na zamestnancov, ktorých sa týka táto zmluva…; od uvedeného dňa sa na týchto zamestnancov vzťahuje [kolektívna zmluva pre odvetvie školstva], vrátane všetkých otázok týkajúcich sa príplatkov k platu, pokiaľ nasledujúce články nestanovujú inak.

…

Článok 3

— Zaradenie a odmeňovanie

1. Zamestnanci uvedení v článku 1 tejto zmluvy sa v stupnici odmeňovania zaradia do príslušnej platovej triedy zodpovedajúcej odbornej kvalifikácii v odvetví školstva… podľa pravidiel uvedených ďalej. Títo zamestnanci majú nárok na… rovnakú alebo najbližšiu nižšiu platovú triedu vo vzťahu k ich ročnému príjmu k 31. decembru 1999

pozostávajúcemu z platu a osobných príplatkov založených na počte odpracovaných rokov a v prípade zamestnancov, ktorí na ne majú nárok, aj [príplatkov stanovených kolektívnou zmluvou zamestnancov územných celkov]. Prípadný rozdiel medzi výškou platu určenou podľa zaradenia a uvedeným príjmom zamestnanca k 31. decembru 1999 sa mu vyplatí jednotlivo a po prepočte na časový ekvivalent sa zohľadní na účely prechodu do nasledujúcej platovej triedy. Zamestnanci, na ktorých sa vzťahuje táto zmluva, poberajú osobitný doplnkový príplatok vo výške platnej k 31. decembru 1999, ak je tento príplatok vyšší ako príplatok priznaný pre zodpovedajúcu odbornú kvalifikáciu v odvetví školstva. …

…

Článok 9

— Základný plat a príplatok k platu

1. Od 1. januára 2000 sa všetky ustanovenia [kolektívnej zmluvy pre odvetvie školstva] týkajúce sa odmeňovania uplatňujú na zamestnancov, na ktorých sa vzťahuje táto zmluva, za podmienok stanovených uvedenou kolektívnou zmluvou.

2. Od 1. januára 2000 majú zamestnanci, na ktorých sa vzťahuje táto zmluva, dočasne nárok na doplnkový osobný príplatok v súlade s hrubými čiastkami uvedenými v tabuľke… pripojenej ku [kolektívnej zmluve pre odvetvie školstva]. …

…“

20 Táto právna úprava mala za následok konania o žalobách podaných preradenými administratívnymi, technickými a pomocnými zamestnancami, ktorí sa domáhali úplného uznania počtu rokov, ktoré odpracovali pre územné celky. V tejto súvislosti tvrdili, že kritériá prijaté v rámci zmluvy schválenej vyhláškou ministerstva z 5. apríla 2001 mali za následok, že boli po pričlenení k administratívnym, technickým a pomocným zamestnancom štátu zaradení a odmeňovaní rovnako ako títo zamestnanci, ktorí mali odpracovaných menej rokov. Podľa ich argumentácie z článku 8 zákona č. 124/99 vyplýva povinnosť uznať každému preradenému administratívnemu, technickému a pomocnému zamestnancovi počet rokov, ktoré odpracoval pre územný celok, takže každý takýto zamestnanec má od 1. januára 2000 poberať rovnaký plat, aký poberá administratívny, technický a pomocný zamestnanec štátu s rovnakým počtom odpracovaných rokov.

21 Na základe tohto sporu Corte suprema di cassazione (kasačný súd) v roku 2005 vyhlásil viacero rozsudkov, v ktorých sa s touto argumentáciou v zásade stotožnil.

Zákon č. 266/2005

22 Taliansky zákonodarca schválením novely zákona navrhnutej talianskou vládou doplnil do článku 1 zákona č. 266/2005, ktorým sa prijímajú opatrenia týkajúce sa vytvorenia ročného a viacročného štátneho rozpočtu (zákon o financiách na rok 2006) [legge n. 266/2005 – disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato (legge finanziaria 2006)], z 23. decembra 2005 (riadny dodatok ku GURI č. 302 z 29. decembra 2005, ďalej len „zákon č. 266/2005“) odsek 218 v tomto znení:

„Článok 8 ods. 2 [zákona č. 124/99] sa má vykladať tak, že zamestnanci územných celkov preradení k [administratívnym, technickým a pomocným zamestnancom] štátu sa zaradia do príslušných funkčných a odborných stupňov štátnej služby na základe

celkového príjmu, ktorý poberali v čase prevodu, a budú zaradení do rovnakej alebo najbližšej nižšej platovej pozície vo vzťahu k ich ročnému príjmu k 31. decembru 1999 pozostávajúcemu z platu, osobného príplatku podľa počtu odpracovaných rokov a z prípadných príplatkov stanovených [kolektívnou zmluvou zamestnancov územných celkov] platnou ku dňu preradenia do štátnej služby. Prípadný rozdiel medzi nástupnou výškou platu a ročným príjmom konkrétneho zamestnanca k 31. decembru 1999… sa vyplatí jednotlivo a po prepočte na časový ekvivalent sa zohľadní na účely dosiahnutia vyššej platovej pozície. Tým nie je dotknutý výkon súdnych rozhodnutí vydaných ku dňu nadobudnutia účinnosti tohto zákona."

23 Viaceré súdy predložili Corte costituzionale (Ústavný súd) otázky týkajúce sa súladu článku 1 ods. 218 zákona č. 266/2005 s talianskou ústavou, najmä s pravidlom nezávislosti súdnej moci, z ktorého pre zákonodarcu vyplýva zákaz zasahovať do výkonu funkcie jednotného výkladu zákona, ktorá je vyhradená pre Corte suprema di cassazione.

24 Rozsudkom z 18. júna 2007, ako aj neskoršími uzneseniami Corte costituzionale rozhodol, že článok 1 ods. 218 zákona č. 266/2005 neporušuje všeobecné právne zásady. Tento súd najmä uviedol, že uvedené ustanovenie v porovnaní s článkom 8 ods. 2 zákona č. 124/99 nepredstavuje nové pravidlo a že uľahčuje preradenie administratívnych, technických a pomocných zamestnancov z územných celkov na štát, pričom ide o zamestnancov, ktorí sú v inej situácii ako zamestnanci, ktorých už štát v čase prevodu zamestnáva.

25 Počas roka 2008 Corte suprema di cassazione položil Corte costituzionale ďalšiu otázku týkajúcu sa ústavnosti zákona č. 266/2005 s ohľadom na zásadu účinnej súdnej ochrany stanovenú v článku 6 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podpísaného 4. novembra 1950 v Ríme (ďalej len „EDĽP“).

26 Rozsudkom zo 16. novembra 2009 Corte costituzionale rozhodol, že článok 1 ods. 218 zákona č. 266/2005 je zlučiteľný s uvedenou zásadou. Uviedol najmä, že toto ustanovenie je jedným z možných spôsobov výkladu článku 8 ods. 2 zákona č. 124/99 a že nepredstavuje nepriaznivú zmenu nadobudnutých práv.

27 V rokoch 2008 a 2009 boli na Európsky súd pre ľudské práva podané administratívnymi, technickými a pomocnými zamestnancami územných celkov prevedenými na Ministero tri sťažnosti, v ktorých sa uvádzalo, že Talianska republika prijatím článku 1 ods. 218 zákona č. 266/2005 porušila článok 6 EDĽP a článok 1 dodatkového protokolu k Európskemu dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Rozsudkom zo 7. júna 2011 sa týmto sťažnostiam vyhovelo (rozsudok ESĽP Agrati a i. v. Taliansko).

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

28 I. Scattolon, ktorá bola od 16. mája 1980 zamestnankyňou obce Scorzè ako školníčka v štátnych školách, patrila až do 31. decembra 1999 k administratívnym, technickým a pomocným zamestnancom územných celkov.

29 Od 1. januára 2000 bola na základe článku 8 zákona č. 124/99 preradená k administratívnym, technickým a pomocným zamestnancom štátu.

30 Na základe vyhlášky ministerstva z 5. apríla 2001 bola I. Scattolon zaradená do platového stupňa, ktorý v platových tarifách uvedených štátnych zamestnancov zodpovedá deviatim odpracovaným rokom.

31 Domnievala sa, že vzhľadom na to, že jej nebolo uznaných takmer 20 rokov odpracovaných pre obec Scorzè, sa jej plat výrazne znížil. Žalobou, ktorú I. Scattolon podala 27. apríla 2005 na Tribunale di Venezia (Všeobecný súd v Benátkach), sa domáhala uznania všetkých odpracovaných rokov a následného zaradenia do platového stupňa zodpovedajúceho v prípade administratívnych, technických a pomocných zamestnancov štátu 15 až 20 odpracovaným rokom.

32 V nadväznosti na prijatie článku 1 ods. 218 zákona č. 266/2005 Tribunale di Venezia prerušil konanie a predložil Corte costituzionale otázku zlučiteľnosti tohto ustanovenia so zásadami, ako sú okrem iného zásada právnej istoty a zásada účinnej súdnej ochrany. Uznesením z 9. júna 2008 Corte costituzionale s odkazom na svoj rozsudok z 18. júna 2007 rozhodol, že článok 1 ods. 218 neporušuje predmetné všeobecné právne zásady.

33 Za týchto okolností Tribunale di Venezia prerušil konanie a položil Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa [smernica 77/187] a/alebo [smernica 2001/23] alebo iný uplatniteľný právny predpis [Únie] vykladať v tom zmysle, že sa vzťahuje na prípad prevodu zamestnancov územných celkov verejnej správy (obcí a provincií), ktorí vykonávajú

pomocné upratovacie a údržbárske práce v štátnych školských budovách, na štát, keď s týmto prevodom nebola prevzatá len činnosť a vzťahy so všetkými zamestnancami (školníkmi), ale aj verejné zákazky zadané súkromným podnikom na účely zabezpečenia týchto služieb?

2. Má sa pokračovanie pracovného pomeru podľa článku 3 ods. 1 prvého pododseku smernice [77/187] (prebratého spolu so smernicou [98/50]... do smernice [2001/23]) vykladať v tom zmysle, že u nadobúdateľa sa pri výpočte výšky platu viazanej na počet odpracovaných rokov zohľadňujú všetky odpracované roky prevedených zamestnancov, vrátane rokov odpracovaných u prevádzateľa?

3. Majú sa článok 3 [smernice 77/187] a/alebo [smerníc 98/50 a 2001/23] vykladať v tom zmysle, že medzi práva zamestnancov, ktoré prechádzajú na nadobúdateľa, patria aj výhody, ktoré zamestnanec dosiahol u prevádzateľa, ako je počet odpracovaných rokov, ak sú s nimi podľa kolektívnej zmluvy platnej u nadobúdateľa spojené práva majetkovej povahy?

4. Majú sa všeobecné zásady platného práva [Únie] týkajúce sa právnej istoty, ochrany legitímnej dôvery, rovnosti prostriedkov obrany v konaní, účinnej súdnej ochrany, práva na prejednanie veci nezávislým súdom a všeobecne práva na spravodlivé súdne konanie zaručené článkom 6 [ZEÚ] v spojení s článkom 6 [EDĽP], s článkami 46 a 47 a článkom 52 ods. 3 Charty základných práv Európskej únie, vyhlásenej v Nice 7. decembra 2000, tak ako boli prebraté do Lisabonskej zmluvy, vykladať v tom zmysle, že bránia tomu, aby [Talianska republika] po uplynutí dlhšieho časového obdobia (päť rokov) prijala ustanovenie poskytujúce autentický výklad, ktoré je odlišné od znenia, ktoré je predmetom výkladu, a je v rozpore s ustáleným a jednotným výkladom orgánu povereného zabezpečením jednotného výkladu zákona a navyše je relevantné pre rozhodovanie o sporoch, v ktorých vystupuje ako účastník konania samotná [Talianska republika]?“

Konanie pred Súdnym dvorom

34 Listom z 9. júna 2011 požiadala žalobkyňa vo veci samej o opätovné otvorenie ústnej časti konania v súvislosti s už citovaným rozsudkom Agrati a i. v. Taliansko.

35 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že Súdny dvor môže z vlastnej iniciatívy, na návrh generálneho advokáta alebo na návrh účastníkov konania nariadiť opätovné otvorenie ústnej časti konania v súlade s článkom 61 svojho rokovacieho poriadku, ak usúdi, že nemá dostatok informácií alebo že vec je potrebné rozhodnúť na základe tvrdenia, ktoré nebolo prejednané medzi účastníkmi konania (pozri najmä rozsudky zo 14. decembra 2004, Swedish Match, C-210/03, Zb. s. I-11893, bod 25; z 26. júna 2008, Burda, C-284/06, Zb. s. I-4571, bod 37, a zo 17. marca 2011, AJD Tuna, C-221/09, Zb. s. I-1655, bod 36).

36 V prejednávanej veci Súdny dvor usúdil, že má k dispozícii všetky potrebné informácie, aby o návrhu na začatie prejudiciálneho konania rozhodol, a že o ňom nebude potrebné rozhodovať na základe tvrdenia, ktoré pred ním nebolo prejednané.

37 Z toho vyplýva, že návrh žalobkyne vo veci samej v súvislosti s uskutočnením nového pojednávania ani jej subsidiárny návrh na predloženie ďalších písomných pripomienok nie je potrebné prijať.

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

38 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či prevzatie zamestnancov orgánu verejnej moci, ktorí vykonávajú pomocné práce v školách, iným orgánom verejnej moci členského štátu predstavuje „prevod podniku“ v zmysle právnej úpravy Únie týkajúcej sa zachovania práv zamestnancov.

39 Keďže na uvedenú právnu úpravu sa môžu odvolávať len osoby, ktoré sú v dotknutom členskom štáte chránené ako pracovníci v zmysle vnútroštátnej právnej úpravy v oblasti pracovného práva (pozri najmä rozsudky z 10. decembra 1998, Hidalgo a i., C-173/96 a C-247/96, Zb. s. I-8237, bod 24, ako aj zo 14. septembra 2000, Collino a Chiappero, C-343/98, Zb. s. I-6659, bod 36), je predovšetkým potrebné poukázať na to, že podľa konštatovania vnútroštátneho súdu, ktoré talianska vláda nespochybnila, sa na administratívnych, technických a pomocných zamestnancov vo verejných školách v Taliansku takáto ochrana vzťahuje. Z toho vyplýva, že žalobkyňa vo veci samej sa môže odvolávať na právnu úpravu Únie týkajúcu sa zachovania práv pracovníkov, ak sú podmienky uplatnenia, ktoré sú konkrétne vymenované v tejto právnej úprave, splnené.

40 Na úvod je tiež potrebné konštatovať, že prevzatie uvedených zamestnancov nastalo 1. januára 2000, čiže pred uplynutím lehoty na prebratie smernice Rady 98/50 a pred prijatím smernice 2001/23. Z toho vyplýva, že otázka vnútroštátneho súdu sa musí preskúmať s ohľadom na pôvodné znenie smernice 77/187 (pozri analogicky rozsudky z 20. novembra 2003, Abler a i., C-340/01, Zb. s. I-14023, bod 5, ako aj z 9. marca 2006, Werhof, C-499/04, Zb. s. I-2397, body 15 a 16).

41 Podľa článku 1 ods. 1 uvedenej verzie smernice 77/187 sa „táto smernica… vzťahuje na prevody podnikov, závodov alebo častí závodov na iného zamestnávateľa v dôsledku zmluvného prevodu alebo zlúčenia“. Je preto potrebné overiť, či prevod zamestnancov orgánu verejnej moci poverených činnosťami, akými sú činnosti vo veci samej, na iný orgán verejnej moci členského štátu môže spĺňať všetky podmienky uvedené v tomto ustanovení.

O existencii „podniku“ v zmysle smernice 77/187

42 Pojem „podnik“ v zmysle článku 1 ods. 1 smernice 77/187 zahŕňa všetky hospodárske subjekty, ktoré sú organizované stabilným spôsobom, bez ohľadu na ich právne postavenie a spôsob financovania. Takýto subjekt tvorí súbor osôb a prvkov, ktorý umožňuje výkon hospodárskej činnosti sledujúcej vlastný cieľ a je dostatočne štruktúrovaný a nezávislý (rozsudky z 10. decembra 1998, Hernández Vidal a i., C-127/96, C-229/96 a C-74/97, Zb. s. I-8179, body 26 a 27; z 26. septembra 2000, Mayeur, C-175/99, Zb. s. I-7755, bod 32, ako aj Abler a i., už citovaný, bod 30; pozri tiež v súvislosti s článkom 1 ods. 1, smernice 2001/23 rozsudky z 13. septembra 2007, Jouini a i., C-458/05, Zb. s. I-7301, bod 31, ako aj z 29. júla 2010, UGT-FSP, C-151/09, Zb. s. I-7591, bod 26).

43 Pojem „hospodárska činnosť“ uvedený v definícii pripomenutej v predchádzajúcom bode zahŕňa všetky činnosti spočívajúce v ponuke tovarov alebo služieb na danom trhu (rozsudky z 25. októbra 2001, Ambulanz Glöckner, C-475/99, Zb. s. I-8089, bod 19; z 24. októbra 2002, Aéroports de Paris/Komisia, C-82/01 P, Zb. s. I-9297, bod 79, ako aj z 10. januára 2006, Cassa di Risparmio di Firenze a i., C-222/04, Zb. s. I-289, bod 108).

44 Ako hospodársku činnosť zo zásady nemožno označiť činnosti spadajúce do výkonu výsadných práv verejnej moci (pozri najmä rozsudok z 1. júla 2008, MOTOE, C-49/07, Zb. s. I-4863, bod 24 a citovanú judikatúru, ako aj, pokiaľ ide o smernicu 77/187, rozsudok z 15. októbra 1996, Henke, C-298/94, Zb. s. I-4989, bod 17). Ako hospodárska činnosť spočívajúca v službách naopak bola označená činnosť, ktorá bez toho, aby spadala do výkonu výsadných práv verejnej moci, bola vykonávaná vo verejnom záujme bez zámeru dosiahnuť zisk a konkurovala činnostiam vykonávaným subjektmi, ktoré uvedený zámer sledujú (pozri v tejto súvislosti rozsudky z 23. apríla 1991, Höfner a Elser, C-41/90, Zb. s. I-1979, bod 22; Aéroports de Paris/Komisia, už citovaný, bod 82, ako aj Cassa di Risparmio di Firenze a i., už citovaný, body 122 a 123).

45 V prejednávanej veci – ako vyplýva z článku 8 zákona č. 124/99 – predstavujú skupinu zamestnancov prevedenú na štát administratívni, technickí a pomocní zamestnanci územných celkov zamestnaní vo verejných školách. Zo spisu tiež vyplýva, že činnosť týchto zamestnancov spočíva v zabezpečovaní pomocných prác, ktoré školy potrebujú, aby mohli vykonávať svoju vzdelávaciu funkciu v optimálnych podmienkach. Tieto služby sa týkajú najmä upratovania a údržby, ako aj úloh administratívnej pomoci.

46 Okrem toho najmä zo skutkových okolností uvedených vnútroštátnym súdom, ako aj z článku 9 vyhlášky ministerstva z 23. júla 1999 vyplýva, že uvedené služby sa v niektorých prípadoch zverujú súkromným hospodárskym subjektom na základe subdodávateľskej zmluvy. Okrem toho je nepochybné, že uvedené služby nespadajú do oblasti výkonu výsadných práv verejnej moci.

47 Zdá sa preto, že činnosti vykonávané zamestnancami, na ktorých sa vzťahoval prevod vo veci samej, majú hospodársku povahu v zmysle už citovanej judikatúry a sledujú vlastný cieľ spočívajúci v technickom a administratívnom zabezpečovaní škôl. Navyše je nepochybné, že administratívni, technickí a pomocní zamestnanci boli koncipovaní ako štruktúrovaný súbor zamestnancov.

48 S ohľadom na judikatúru pripomenutú v bode 42 tohto rozsudku a na písomné pripomienky talianskej vlády je ďalej potrebné overiť, po prvé, či označenie dotknutých zamestnancov ako „podnik“ spochybňuje neexistencia majetkovej zložky, po druhé, či je uvedená skupina zamestnancov dostatočne samostatná, aby bola označená za „hospodársky subjekt“, a teda za podnik, a po tretie, či má nejaký význam skutočnosť, že uvedení zamestnanci sú súčasťou verejných správnych orgánov.

49 Pokiaľ ide v prvom rade o neexistenciu majetkovej zložky, Súdny dvor opakovane konštatoval, že v niektorých oblastiach spočíva činnosť hlavne v pracovnej sile. Za týchto okolností môže štruktúrovaný súbor pracovníkov napriek neexistencii majetkových zložiek, či už hmotných alebo nehmotných, predstavovať hospodársky subjekt v zmysle smernice 77/187 (pokiaľ ide o upratovacie služby, pozri najmä rozsudky Hernández Vidal a i., už citovaný, bod 27, ako aj Hidalgo a i., už citovaný, bod 26; pokiaľ ide o smernicu 2001/23, pozri tiež rozsudok z 20. januára 2011, CLECE, C-463/09, Zb. s. I-95, bod 39).

50 Túto judikatúru možno uplatniť na situáciu vo veci samej, keďže nijaká z činností, ktoré dotknutá skupina pracovníkov vykonáva, zrejme nevyžaduje prítomnosť výrazných majetkových zložiek. Označenie skupiny pracovníkov za hospodársky subjekt preto nemožno vylúčiť z dôvodu, že takýto subjekt okrem uvedených zamestnancov nezahŕňa hmotné alebo nehmotné majetkové zložky.

51 Pokiaľ ide v druhom rade o otázku, či je skupina pracovníkov, ako sú tí vo veci samej, dostatočne nezávislá, je potrebné pripomenúť, že v kontexte právnej úpravy Únie v oblasti zachovania práv zamestnancov označuje pojem nezávislosť právomoci priznané vedúcim pracovníkom uvedenej skupiny relatívne slobodne a nezávisle organizovať prácu v rámci tejto skupiny, konkrétne právomoc dávať pokyny a prideľovať úlohy podriadeným zamestnancom v rámci dotknutej skupiny, a to bez priameho zásahu iných organizačných štruktúr zamestnávateľa (pozri v tejto súvislosti rozsudok

UGT-FSP, už citovaný, body 42 a 43). Existencia dostatočne samostatného subjektu síce určite nie je spochybnená na základe skutočnosti, že zamestnávateľ tejto skupine ukladá konkrétne povinnosti, a teda má nad jej činnosťou rozsiahlu kontrolu, je však nevyhnutné, aby uvedená skupina mala istú slobodu pri organizovaní a vykonávaní svojich úloh (pozri v tomto zmysle rozsudok Hidalgo a i., už citovaný, bod 27).

52 V prejednávanej veci sa zdá – a úlohou vnútroštátneho súdu je to overiť –, že administratívni, technickí a pomocní zamestnanci územných celkov zamestnaní vo verejných školách predstavovali v rámci správy územných celkov subjekt, ktorý môže relatívne voľne a nezávisle organizovať a vykonávať svoje úlohy, a to najmä na základe pokynov osôb patriacich medzi uvedených zamestnancov, ktoré majú zodpovednosť za koordináciu a riadenie.

53 Pokiaľ ide o tretiu, poslednú skutočnosť, že prevedení zamestnanci a ich činnosť sú súčasťou verejných správnych orgánov, je potrebné pripomenúť, že táto skutočnosť sama osebe nemôže vyňať tento subjekt z pôsobnosti smernice 77/187 (pozri v tomto zmysle rozsudok Collino a Chiappero, už citovaný, body 33 a 35). Opačný záver by nebol v súlade s judikatúrou citovanou v bode 42 tohto rozsudku, podľa ktorej akýkoľvek súbor osôb a prvkov, ktorý je dostatočne štruktúrovaný a nezávislý a umožňuje výkon hospodárskej činnosti sledujúcej vlastný cieľ, predstavuje „podnik“ v zmysle článku 1 ods. 1 smernice 77/187 bez ohľadu na jeho právne postavenie a spôsob financovania.

54 Hoci Súdny dvor, ako zdôraznila talianska vláda, z pôsobnosti smernice 77/187 vyňal „administratívnu reorganizáciu verejných správnych orgánov“ a „prevod správnych funkcií medzi verejnými správnymi orgánmi“, čo je výnimka, ktorá bola následne zakotvená v článku 1 ods. 1 tejto smernice v znení smernice 98/50, ako aj v článku 1

ods. 1 smernice 2001/23, pravdou zostáva, že pôsobnosť týchto formulácií, ako už uviedol Súdny dvor a ako pripomenul generálny advokát v bodoch 46 až 51 svojich návrhov, je obmedzená na prípady, v ktorých sa prevod týka činností spadajúcich do výkonu verejnej moci (rozsudok Collino a Chiappero, už citovaný, body 31 a 32, ako aj citovaná judikatúra).

55 Zo spisu nepochybne vyplýva, že prevzatie administratívnych, technických a pomocných zamestnancov územných celkov zo strany Ministero spadá do reorganizácie verejných správnych orgánov v Taliansku. Súdny dvor však ani zďaleka nekonštatoval, že akýkoľvek prevod, ktorý súvisí s reorganizáciou verejných správnych orgánov alebo spadá do jej rámca, musí byť z pôsobnosti smernice 77/187 vylúčený, ale len v judikatúre, na ktorú poukázala talianska vláda, spresnil, že reorganizácia verejných správnych orgánov a prevod správnych funkcií medzi verejnými správnymi orgánmi samy osebe a ako také nepredstavujú prevod podniku v zmysle uvedenej smernice (pozri rozsudky Henke, už citovaný, bod 14; Collino a Chiappero, už citovaný, bod 31, ako aj Mayeur, už citovaný, bod 33).

56 Súdny dvor najmä usúdil, že vytvorenie združenia obcí a prevedenie niektorých právomocí obcí, ktoré ho tvoria, na toto združenie predstavuje reorganizáciu výkonu verejnej moci, a preto nemôže spadať do pôsobnosti smernice 77/187 (pozri rozsudok Henke, už citovaný, body 16 a 17), pričom v ostatných prípadoch dospel k záveru, že prevod zamestnancov vykonávajúcich činnosti hospodárskej povahy vo verejnom správnom orgáne do pôsobnosti uvedenej smernice spadá (pozri najmä rozsudky Hidalgo a i., už citovaný, bod 24, ako aj Collino a Chiappero, už citovaný, bod 32).

57 Rozvíjanie uvedenej judikatúry v tom smere, že verejní zamestnanci, ktorí sú chránení v zmysle vnútroštátneho práva ako pracovníci a sú prevedení na nového zamestnávateľa v rámci verejných správnych orgánov, sa nemôžu dovolávať ochrany vyplývajúcej

zo smernice 77/187 len z dôvodu, že uvedený prevod sa uskutočnil v rámci reorganizácie uvedených orgánov, nemá nijaké opodstatnenie.

58 V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že ak by sa takýto výklad pripustil, dotknutý orgán verejnej moci by mohol akýkoľvek prevod takýchto zamestnancov vyňať z pôsobnosti smernice 77/187, a to s jednoduchým odôvodnením, že prevod je súčasťou reorganizácie personálu. Rozsiahlym kategóriám pracovníkov vykonávajúcim hospodársku činnosť v zmysle judikatúry Súdneho dvora by tak hrozilo, že budú zbavené ochrany vyplývajúcej z tejto smernice. Takýto výsledok by bol sotva v súlade tak so znením článku 2 tejto smernice, podľa ktorého prevádzateľ a nadobúdateľ môže byť akákoľvek právnická alebo fyzická osoba, ktorá je v postavení zamestnávateľa, ako aj s potrebou vykladať výnimky zo smernice doslovne vzhľadom na cieľ sociálnej ochrany, ktorý sleduje (pokiaľ ide o smernicu 2001/23, pozri rozsudok z 11. júna 2009, Komisia/Taliansko, C-561/07, Zb. s. I-4959, bod 30 a citovanú judikatúru).

59 Napokon je potrebné zdôrazniť, že uplatnenie pravidiel vyplývajúcich zo smernice 77/187 v situáciách, ako sú tie vo veci samej, neovplyvňuje právomoc členských štátov racionalizovať svoje verejné správne orgány. Jediným cieľom uplatnenia tejto smernice je zabrániť tomu, aby sa prevedení pracovníci len z dôvodu prevodu nachádzali v nepriaznivejšej situácii ako pred prevodom. Ako Súdny dvor opakovane zdôraznil a ako tiež vyplýva z článku 4 smernice 77/187, táto smernica nebráni členským štátom, aby zamestnávateľom dovolili upraviť pracovné vzťahy v nepriaznivom zmysle, najmä v súvislosti s ochranou pred prepúšťaním a podmienkami odmeňovania. Uvedená smernica len zakazuje, aby sa takéto zmeny uskutočňovali pri prevode a na základe neho (pozri v tomto zmysle najmä rozsudky z 10. februára 1988, Foreningen af Arbejdsledere i Danmark, nazývaný „Daddy's Dance Hall", 324/86, Zb. s. 739, bod 17; z 12. novembra 1992, Watson Rask a Christensen, C-209/91, Zb. s. I-5755, bod 28, ako aj Collino a Chiappero, už citovaný, bod 52).

O existencii „prevodu“ „v dôsledku zmluvného prevodu alebo zlúčenia“ v zmysle smernice 77/187

60 Rozhodujúcim kritériom na určenie, či ide o „prevod“ podniku v zmysle článku 1 ods. 1 smernice 77/187, je zistenie, či si dotknutý subjekt zachováva identitu po tom, ako ho prevezme nový zamestnávateľ (pozri najmä rozsudky z 18. marca 1986, Spijkers, 24/85, Zb. s. 1119, body 11 a 12, ako aj UGT-FSP, už citovaný, bod 22).

61 Ak takýto subjekt funguje bez výrazných majetkových zložiek, udržanie si identity po prevode, ktorý sa naň vzťahuje, nemôže závisieť od prevodu týchto zložiek (rozsudky Hernández Vidal a i., už citovaný, bod 31; Hidalgo a i., už citovaný, bod 31, ako aj UGT-FSP, už citovaný, bod 28).

62 Pri takejto hypotéze, ktorá je – ako bolo uvedené v bode 50 tohto rozsudku – práve tá relevantná pre spor vo veci samej, si skupina zamestnancov identitu zachováva, ak nový zamestnávateľ pokračuje v činnosti a prevezme z hľadiska počtu a odbornosti ich podstatnú časť (pozri rozsudky Hernández Vidal a i., už citovaný, bod 32, ako aj UGT-FSP, už citovaný, bod 29).

63 Pokiaľ ide o výraz „v dôsledku zmluvného prevodu alebo zlúčenia“, tiež uvedený v článku 1 ods. 1 smernice 77/187, je potrebné pripomenúť, že Súdny dvor vzhľadom na rozdiely v jazykových verziách tejto smernice, ako aj na rozdiely medzi jednotlivými vnútroštátnymi právnymi úpravami týkajúcimi sa pojmov, na ktoré odkazovali, prijal dostatočne pružný výklad tohto výrazu, aby rešpektoval cieľ tejto smernice, ktorým je ochrana zamestnancov v prípade zmeny zamestnávateľa (rozsudky z 19. mája 1992, Redmond Stichting, C-29/91, Zb. s. I-3189, body 10 a 11; zo 7. marca 1996, Merckx a Neuhuys, C-171/94 a C-172/94, Zb. s. I-1253, bod 28, ako aj Jouini a i., už citovaný, bod 24). Súdny dvor teda rozhodol, že skutočnosť, že prevod sa uskutočnil na základe jednostranných rozhodnutí verejnoprávnych orgánov, a nie na základe súhlasného

prejavu vôle, nevylučuje uplatnenie uvedenej smernice (pozri najmä rozsudky Redmond Stichting, už citovaný, body 15 až 17; Collino a Chiappero, už citovaný, bod 34, ako aj UGT-FSP, už citovaný, bod 25).

64 Talianska vláda síce nespochybňuje judikatúru pripomenutú v bode 60 až 63 tohto rozsudku ani skutočnosť, že prevod, ktorého sa týka vec sama, je založený na zákone č. 124/99, a teda vyplýva z jednostranného rozhodnutia verejnoprávnych orgánov, tvrdí ale, že prevzatie dotknutých zamestnancov Talianskej republiky bolo len dobrovoľné, keďže uvedení zamestnanci si mohli vybrať, že zotrvajú v rámci územných celkov, ku ktorým patrili. Za týchto okolností nejde o prevod v zmysle smernice 77/187.

65 Táto pripomienka talianskej vlády je však založená na skutkovom východisku, ktoré spochybňuje tak návrh na začatie prejudiciálneho konania, ako aj samotný zákon č. 124/99. Najmä z článku 8 ods. 2 tohto zákona vyplýva, že možnosť zotrvať u pôvodného zamestnávateľa majú len administratívni, technickí a pomocní zamestnanci, ktorých kvalifikačné a odborné zaradenie nemá ekvivalent u nadobúdateľa. Z tohto pravidla, ako aj zo znenia iných ustanovení uvedeného článku 8 vyplýva, že administratívni, technickí a pomocní zamestnanci územných celkov zamestnaní v školách všeobecne a zásadne podliehali prevodu.

66 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy je na prvú otázku potrebné odpovedať v tom zmysle, že prevzatie zamestnancov orgánu verejnej moci, ktorí vykonávajú pomocné práce v školách spočívajúce najmä v údržbe a administratívnej podpore, iným orgánom verejnej moci členského štátu, predstavuje prevod podniku spadajúci do pôsobnosti smernice 77/187, ak sú uvedení zamestnanci štruktúrovaným súborom zamestnancov, ktorí sú chránení ako zamestnanci v zmysle vnútroštátneho práva tohto členského štátu.

O druhej a tretej otázke

67 Svojou druhou a treťou otázkou, ktoré je potrebné preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 3 smernice 77/187 vykladať v tom zmysle, že nadobúdateľ musí pri výpočte odmeny pracovníkov, ktorí boli v zmysle smernice prevedení, zohľadniť počet rokov, ktoré títo pracovníci odpracovali u prevádzateľa.

68 V tejto súvislosti je predovšetkým potrebné v situácii, akou je situácia vo veci samej, preskúmať význam už citovaného rozsudku Collino a Chiappero, v ktorom Súdny dvor rozhodol o otázke uznania odpracovaných rokov v prípade prevodu podniku a z ktorého vychádzajú tak pripomienky žalobkyne vo veci samej, ako aj pripomienky talianskej vlády predložené Súdnemu dvoru.

69 V dotknutom rozsudku bolo uvedené, že aj keď počet odpracovaných rokov u prevádzateľa ako taký nepredstavuje právo, ktoré prevedení pracovníci môžu u nadobúdateľa uplatňovať, pravdou zostáva, že tento počet môže za istých okolností slúžiť na určenie istých majetkových práv pracovníkov a že tieto práva preto v zásade musia byť u nadobúdateľa zachované rovnakým spôsobom ako u prevádzateľa (pozri rozsudok Collino a Chiappero, už citovaný, bod 50).

70 Aj keď nadobúdateľ môže okrem situácie prevodu podniku a v prípade, že mu to vnútroštátna právna úprava dovoľuje, nepriaznivo upraviť podmienky odmeňovania zamestnancov, Súdny dvor rozhodol, že článok 3 ods. 1 smernice 77/187 sa musí vykladať v tom zmysle, že nadobúdateľ musí pri výpočte práv majetkovej povahy zohľadniť všetky odpracované roky prevedených zamestnancov, ak mu táto povinnosť vyplýva z pracovného vzťahu medzi týmito zamestnancami a prevádzateľom a je v súlade s podmienkami dohodnutými v rámci tohto vzťahu (rozsudok Collino a Chiappero, už citovaný, body 51 a 52).

71 V spore medzi I. Scattolonovou a Ministero je pritom nepochybné, že práva a povinnosti prevedených zamestnancov a prevádzateľa boli predmetom kolektívnej zmluvy, a to kolektívnej zmluvy zamestnancov územných celkov, ktorá bola nahradená od 1. januára 2000, teda odo dňa prevodu, kolektívnou zmluvou platnou u nadobúdateľa, a to kolektívnou zmluvou pre odvetvie školstva. Za týchto okolností na rozdiel od veci, v ktorej bol vyhlásený už citovaný rozsudok Collino a Chiappero, sa požadovaný výklad smernice 77/187 nemôže vzťahovať len na jej článok 3 ods. 1, ale musí tiež zohľadniť – ako v bode 75 svojich návrhov uviedol generálny advokát – odsek 2 toho istého článku, ktorý sa týka najmä predpokladu, že od uplatnenia zmluvy platnej u prevádzateľa sa upustí v prospech zmluvy platnej u nadobúdateľa.

72 Podľa uvedeného článku 3 ods. 2 prvého pododseku je nadobúdateľ povinný dodržiavať pracovné podmienky dohodnuté v kolektívnej zmluve v rovnakom rozsahu, v akom ich podľa tejto zmluvy bol povinný dodržiavať prevádzateľ, až do dňa vypovedania alebo skončenia platnosti tejto kolektívnej zmluvy alebo nadobudnutia platnosti alebo začatia uplatňovania inej kolektívnej zmluvy. Podľa druhého pododseku toho istého ustanovenia môžu členské štáty obmedziť obdobie zachovania pracovných podmienok za predpokladu, že toto obdobie nebude kratšie ako jeden rok.

73 Ako už Súdny dvor spresnil, pravidlo stanovené v článku 3 ods. 2 druhom pododseku smernice 77/187 nemôže potlačiť význam prvého pododseku tohto ustanovenia. Uvedený druhý pododsek teda nebráni tomu, aby pracovné podmienky formulované v kolektívnej zmluve, ktorá sa vzťahovala na dotknutých zamestnancov pred prevodom, prestali platiť skôr ako po uplynutí jedného roka po prevode, alebo dokonca aby prestali platiť hneď pri prevode, ak ide o jednu zo situácií uvedených v prvom pododseku toho istého odseku, teda o vypovedanie alebo skončenie platnosti kolektívnej zmluvy alebo nadobudnutie platnosti alebo začatie uplatňovania inej kolektívnej zmluvy (pozri rozsudok z 9. marca 2006, Werhof, C-499/04, Zb. s. I-2397, bod 30, ako aj, pokiaľ ide o článok 3 ods. 3 smernice 2001/23, rozsudok z 27. novembra 2008, Juuri, C-396/07, Zb. s. I-8883, bod 34).

74 Pravidlo stanovené v článku 3 ods. 2 prvom pododseku smernice 77/187, podľa ktorého „nadobúdateľ dodržiava pracovné podmienky dohodnuté v kolektívnej zmluve v rovnakom rozsahu, v akom ich podľa tejto zmluvy bol povinný dodržiavať prevádzateľ, až do dňa… začatia uplatňovania inej kolektívnej zmluvy“, sa preto má vykladať tak, že nadobúdateľ môže odo dňa prevodu uplatňovať pracovné podmienky stanovené kolektívnou zmluvou platnou u neho, vrátane podmienok odmeňovania.

75 Aj keď z uvedeného vyplýva, že smernica 77/187 ponecháva širokú mieru voľnej úvahy, ktorá nadobúdateľovi a ostatným zmluvným stranám umožňuje upraviť platové zaradenie prevedených zamestnancov tak, aby bolo primerane prispôsobené okolnostiam dotknutého prevodu, pravdou zostáva, že zvolený postup musí byť v súlade s cieľom uvedenej smernice. Ako Súdny dvor opakovane rozhodol, tento cieľ spočíva hlavne v zabránení, aby sa dotknutí zamestnanci ocitli v nevýhodnejšom postavení len z dôvodu prevodu (rozsudok z 26. mája 2005, Celtec, C-478/03, Zb. s. I-4389, bod 26 a citovaná judikatúra, ako aj, pokiaľ ide o smernicu 2001/23, uznesenie z 15. septembra 2010, Briot, C-386/09, bod 26).

76 Cieľom alebo účinkom zavedenia možnosti okamžitého nahradenia podmienok, ktoré sa na prevedených pracovníkov vzťahovali podľa kolektívnej zmluvy platnej u prevádzateľa, podmienkami vyplývajúcimi z kolektívnej zmluvy platnej u nadobúdateľa teda nemôže byť uplatnenie všeobecne nepriaznivejších podmienok, než boli podmienky platné pred prevodom, na týchto pracovníkov. V opačnom prípade by splnenie cieľa sledovaného smernicou 77/187 mohlo byť ľahko spochybnené v akejkoľvek oblasti upravenej kolektívnymi zmluvami, čo by ohrozilo potrebný účinok uvedenej smernice.

77 Na smernicu 77/187 sa naopak nemožno účinne odvolávať s cieľom získať zlepšenie podmienok odmeňovania alebo iných pracovných podmienok pri príležitosti prevodu podniku. Okrem toho, ako v bode 94 svojich návrhov uviedol generálny advokát,

táto smernica nebráni tomu, aby existovali isté rozdiely v platovom zaobchádzaní medzi prevedenými pracovníkmi a pracovníkmi, ktorí už v čase prevodu boli zamestnaní u nadobúdateľa. Aj keď na preskúmanie zákonnosti uvedených rozdielov by mohli byť vhodné ďalšie právne nástroje a zásady, uvedená smernica má sama osebe za cieľ len zabrániť tomu, aby sa pracovníci iba z dôvodu prevodu na iného zamestnávateľa ocitli v situácii, ktorá je nepriaznivá v porovnaní so situáciou, v ktorej sa nachádzali predtým.

78 V prejednávanej veci je nepochybné, že akty, ktorými sa vykonáva článok 8 ods. 2 zákona č. 124/99 stanovili postupy prevodu administratívnych, technických a pomocných zamestnancov územných celkov na Ministero tak, že kolektívna zmluva platná v prípade Ministero, teda kolektívna zmluva pre odvetvie školstva, sa na prevedených zamestnancov uplatňuje odo dňa prevodu, avšak bez toho, aby boli títo zamestnanci zaradení do platovej pozície zodpovedajúcej počtu odpracovaných rokov u prevádzateľa.

79 Skutočnosť, že Ministero namiesto uznania týchto odpracovaných rokov ako takých v celom rozsahu vypočítalo v súvislosti s každým prevedeným pracovníkom „fiktívny“ počet odpracovaných rokov, hrala pri stanovení podmienok odmeňovania platných pre prevedených zamestnancov do budúcnosti rozhodujúcu úlohu. V zmysle kolektívnej zmluvy pre odvetvie školstva totiž platové pozície a platový postup závisia do veľkej miery od počtu odpracovaných rokov, tak ako ich vypočítalo a uznalo Ministero.

80 Predmetom pochybností nie je ani skutočnosť, že úlohy vykonávané vo verejných školách administratívnymi, technickými a pomocnými zamestnancami pred prevodom boli podobné, či dokonca rovnaké ako úlohy vykonávané administratívnymi, technickými a pomocnými zamestnancami Ministero. Z toho vyplýva, že počet rokov, ktoré prevedený zamestnanec odpracoval u prevádzateľa, mohol byť kvalifikovaný ako ekvivalent počtu rokov odpracovaných administratívnymi, technickými a pomocnými zamestnancami s rovnakým odborným zaradením a zamestnanými pred prevodom Ministero.

81 Za týchto okolností, keď bolo možné prostredníctvom aspoň čiastočného uznania počtu odpracovaných rokov prevedených pracovníkov vyhnúť sa tomu, aby im bol v porovnaní so situáciou, v ktorej boli bezprostredne pred prevodom, výrazne znížený plat, by nezohľadnenie uvedeného počtu odpracovaných rokov v rozsahu nevyhnutnom na približné zachovanie výšky odmeny, ktorú uvedení pracovníci dostávali u prevádzateľa, bolo v rozpore s cieľom smernice 77/187, ako bol pripomenutý a vymedzený v bodoch 75 až 77 tohto rozsudku (pozri analogicky rozsudok z 11. novembra 2004, Delahaye, C-425/02, Zb. s. I-10823, bod 34).

82 Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby overil, či bol žalobkyni vo veci samej pri prevode takto výrazne znížený plat. Na tento účel bude úlohou tohto súdu overiť najmä tvrdenie Ministero, podľa ktorého výpočet definovaný v bode 79 tohto rozsudku môže zabezpečiť, aby sa dotknutí administratívni, technickí a pomocní zamestnanci len z dôvodu prevodu neocitli v postavení, ktoré je všeobecne nepriaznivé v porovnaní s ich situáciou pred prevodom.

83 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy je na druhú a tretiu otázku potrebné odpovedať v tom zmysle, že ak prevod v zmysle smernice 77/187 vedie k okamžitému uplatneniu kolektívnej zmluvy platnej u nadobúdateľa na prevedených zamestnancov a ak sú podmienky odmeňovania vyplývajúce z tejto zmluvy viazané najmä na počet odpracovaných rokov, článok 3 uvedenej smernice bráni tomu, aby bol prevedeným zamestnancom v porovnaní so situáciou, v ktorej boli bezprostredne pred prevodom, výrazne znížený plat z dôvodu, že ich počet rokov odpracovaných u prevádzateľa, ktorý je rovnaký ako počet rokov odpracovaných zamestnancami u nadobúdateľa, nebol zohľadnený pri stanovení ich východiskovej platovej pozície u uvedeného nadobúdateľa. Vnútroštátnemu súdu prislúcha posúdiť, či pri dotknutom prevode došlo k takémuto zníženiu platu.

O štvrtej otázke

84 Vzhľadom na odpoveď na druhú a tretiu otázku nie je potrebné preskúmať, či dotknutá vnútroštátna právna úprava, tak ako sa uplatnila na žalobkyňu vo veci samej, porušuje zásady, ktoré vnútroštátny súd uviedol vo svojej štvrtej otázke. Z toho vyplýva, že na túto otázku nie je potrebné odpovedať.

O trovách

85 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

1. Prevzatie zamestnancov orgánu verejnej moci, ktorí vykonávajú pomocné práce v školách spočívajúce najmä v údržbe a administratívnej podpore, iným orgánom verejnej moci členského štátu predstavuje prevod podniku spadajúci do pôsobnosti smernice Rady 77/187/EHS zo 14. februára 1977 o aproximácii zákonov členských štátov týkajúcich sa zachovania práv zamestnancov pri prevodoch podnikov, závodov alebo častí závodov, ak sú

uvedení zamestnanci štruktúrovaným súborom zamestnancov, ktorí sú chránení ako zamestnanci v zmysle vnútroštátneho práva tohto členského štátu.

2. Ak prevod v zmysle smernice 77/187 vedie k okamžitému uplatneniu kolektívnej zmluvy platnej u nadobúdateľa na prevedených zamestnancov a ak sú podmienky odmeňovania vyplývajúce z tejto zmluvy viazané najmä na počet odpracovaných rokov, článok 3 tejto smernice bráni tomu, aby bol prevedeným zamestnancom v porovnaní so situáciou, v ktorej boli bezprostredne pred prevodom, výrazne znížený plat z dôvodu, že ich počet rokov odpracovaných u prevádzateľa, ktorý je rovnaký ako počet rokov odpracovaných zamestnancami u nadobúdateľa, nebol zohľadnený pri stanovení ich východiskovej platovej pozície u uvedeného nadobúdateľa. Vnútroštátnemu súdu prislúcha posúdiť, či pri dotknutom prevode došlo k takémuto zníženiu platu.

Podpisy